

типові умови договорів перестраховання. Особливе значення перестраховання у сучасному світовому господарстві пов'язане також із виконанням ним відмінних від страхування основних економічних функцій (забезпечує вторинний розподіл страхового фонду та надає страховий захист самим страховикам (перестраховикам). Все вищезазначене свідчить про спеціальний правовий режим, який існує в перестрахованні (в якому концентрується юридична своєрідність та специфіка правового регулювання, містяться особливі комплекси прийомів та засобів регулювання, які існують виключно в цьому нормативному матеріалі [1, с. 332]). Отже вбачається, що правовідносини перестраховання є особливою правовою конструкцією (конструкцією типу *sui generis*) у сфері страхової діяльності, а договор перестраховання – це самостійний вид договору у порівнянні із договором страхування. Такі висновки здійснені з огляду на спеціальний правовий режим перестраховання та економічну сутність перестраховання. Вказане актуалізує необхідність спеціального господарсько-правового забезпечення відносин перестраховання у законодавстві, без поширення на перестраховання дії норм страхового законодавства (за виключенням окремих норм загального характеру).

Література

1. Алексеев С. С. Восхождение к праву. Поиски и решения / С. С. Алексеев. – М.: НОРМА, 2001. – 752 с.
2. Артамонов А. Основные проблемы правового регулирования перестраховочных отношений / А. Артамонов, С. Дедиков // *Хозяйство и право*. – 2011. – № 1. – С. 18–35.
3. Брагинский М. И. Договорное право. Книга третья: Договоры о выполнении работ и оказании услуг / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. – 2-е изд., стер. – М.: Статут, 2008. – 1055 с.
4. Граве К. А. Страхование / К. А. Граве, Л. А. Лунц. – М.: Госюриздат, 1960. – 180 с.
5. Дедиков С. Перестрахование и страховое законодательство / С. Дедиков // *Государство и право*. – 2004. – № 11. – С. 38–45.
6. Клоченко Л. Н. Правовое регулирование перестрахования: международный опыт / Л. Н. Клоченко // *Юридическая и правовая работа в страховании*. – 2007. – № 4. – С. 85–90.
7. Манэс А. Основы страхового дела / А. Манэс; [сокр. пер. с нем.]. Репринтное изд. – М.: Изд. центр «Анкил», 1992. – 108 с.
8. Пацурія Н. Б. Страхові правовідносини у сфері господарювання: проблеми теорії і практики: моногр. / Н. Б. Пацурія – Ніжин: ТОВ «Видавництво Аспект-Поліграф», 2013. – 504 с.
9. Пузаненко В. Співвідношення договору страхування і договору перестраховання в українському цивільному праві / Вікторія Пузаненко // *Юридичний авангард*. – 2009. – № 1. – С. 139–143.
10. Пузаненко В. До питання правового регулювання перестраховання // *Підприємництво, господарство і право*. – 2010. – № 7. – С. 109–112.

11. Пфайффер К. Введение в перестрахование / К. Пфайффер. – М.: Анкил, 2000. – 153 с.
12. Райхер В. К. Общественно-исторические типы страхования / В. К. Райхер. – М., 1947. – 282 с.
13. Семенова К. Г. Договор перестраховання: дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук: 12.00.03 / К. Г. Семенова. – Х., 2008. – 190 с.
14. Семенова К. Г. Правове регулювання перестраховання: деякі аспекти / К. Г. Семенова // *Право України*. – 2005. – № 2. – С. 40–43.
15. Серебровский В. И. Избранные труды по наследственному и страховому праву / В. И. Серебровский. – Изд. 2-е, испр. – М.: Статут, 2003. – 558 с. – (Классика российской цивилистики).
16. Степанов И. И. Опыт теории страхового договора / И. И. Степанов. – Казань, 1878. – 205 с.
17. Страхование право: [учеб. для студентов вузов, обучающихся по специальностям: «Юриспруденция», «Финансы и кредит»] / под ред. В. Н. Григорьева, А. Н. Кузбагарова, В. В. Шахова. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2014. – 423 с. – (Серия «Dura lex, sed lex»).
18. Супрун Л. Юридична природа договору перестраховання / Л. Супрун // *Право України*. – 2006. – № 2. – С. 116–120.
19. Турбина К. Е. Мировая практика государственного регулирования международного перестрахования / К. Е. Турбина // *Страхование право*. – 2001. – № 1. – С. 32.
20. Фогельсон Ю. Б. Страхование право: теоретические основы и практика применения: моногр. / Юрий Борисович Фогельсон. – М.: Норма; ИНФРА-М, 2012. – 576 с.
21. Шершеневич Г. Ф. Курс торгового права / Г. Ф. Шершеневич. – Т. II. – СПб., 1908. – 389 с.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У ГАЛУЗІ МІСЬКОГО ТРАНСПОРТУ

Волік В.В., кандидат юридичних наук,
Донецька міська рада

Формування ефективної транспортної політики має важливе значення не тільки для розвитку цієї галузі так і для розвитку міст. Метою такої політики є реалізація стратегії сталого розвитку міста та транспортної галузі, шляхом створення умов для ефективного та безпечного переміщення людей за допомогою міського транспорту. При цьому, у процесі визначення методологічних засад формування державної політики у галузі міського транспорту, особливо цінним є досвід країн Європейського Союзу, який вже пройшов цей шлях у забезпеченні ефективної організації роботи міського транспорту.

Питанню розглядається у роботах багатьох вітчизняних та закордонних вчених. Зокрема, проблематику управління у галузі міського транспорту досліджували: О.І. Амоша, М.П. Бутко, В. В. Костецький Я. О. Лудченко, В.Л. Швець тощо. Проте, у роботах зазначених авторів майже не приділяється увага питанню державної політики у сфері міського транспорту та адаптації закордонного досвіду щодо забезпечення ефективної роботи пасажирського транспорту, тому ця проблема потребує подальшого дослідження.

Європейська інтеграція є одним з основних пріоритетів української державної політики. Проте транспортна система країни все ще не відповідає стандартам і вимогам ЄС і відзначається суттєвим відставанням щодо інфраструктури, обладнання і норм. Україна задекларувала готовність здійснити все можливе для модернізації своєї транспортної системи шляхом підписання та ратифікації низки відповідних міжнародних конвенцій, а також участі в міжнародних організаціях, гармонізації внутрішніх норм і стандартів щодо роботи транспорту [1, с. 182].

Сучасні тенденції реформування міського транспорту в розвинених країнах і задекларовані Міжнародним союзом громадського транспорту, принципи організації громадського транспорту припускають як основних цілей, сталий розвиток суспільства і поліпшення якості життя людини [2].

Особлива увага щодо сприяння сталому розвитку міського транспорту в містах зосереджена з боку Європейської комісії, якою систематично розробляються та затверджуються відповідні нормативні документи, що регламентують основні напрямки нової транспортної політики Європейського Союзу.

Найбільш вагомою характеристикою системи пасажирських перевезень, яка суттєво відрізняє її від запровадженої в країнах СНД, є застосування інтермодальної транспортної системи. Інтермодальна транспортна система являє собою такий спосіб забезпечення функціонування громадського транспорту на певній території або в районі, в яких декілька видів міського транспорту (автобус, трамвай, тролейбус та метро), створюючи чітку і просту систему взаємопов'язаних маршрутів, здійснюють переміщення пасажирів за єдиним тарифом, дотримуючись певних умов перевезень та регулярні інтервали між сполученнями. Як показав закордонний досвід, спрощення в роботі транспорту, введення єдиного тарифу, створення транспортно пересадочних вузлів, впорядкування руху транспорту та впровадження системи диспетчерського управління та інших елементів інтегрованої транспортної системи сприяло підвищенню привабливості міського транспорту [2, с. 379].

У деяких європейських країнах основним інструментом управління системою міського транспорту є проектне фінансування як один з різновидів муніципального замовлення. Його суть полягає у проведенні конкурсів (тендерів, аукціонів) проектів різних компаній, які організують транспортні перевезення, із залученням експертів. За результатами конкурсу обирається проект, на який буде видано муніципальне замовлення. Такий

вибір виконавців сприяє розвитку здорової конкуренції у сфері міського пасажирського транспорту [2, с. 380].

Одним із важливих кроків у контексті розвитку транспортної політики Європейського Союзу стало прийняття Європейською комісією Білої книги «Транспорт – 2050», що є новим стратегічним документом у сфері транспорту, у якому викладено основні цілі спільної транспортної політики ЄС до 2050 року. Слід зазначити, що це є третя Біла книга зі спільної транспортної політики ЄС, починаючи із підписання Маастрихтського договору у 1992 р. Навідміну від попередніх двох, ця біла книга спрямована на врахування потреб ЄС після розширення, зменшення залежності транспорту від традиційних видів палива та скорочення викидів у атмосферу. Взагалі Білі книги – це своєрідний жанр, що широко розповсюджений у Європейському Союзі при підготовці стратегічних документів. Вони не є законодавчими актами, але, в той же час, визначають дії інститутів та органів ЄС в конкретних галузях на довгострокову перспективу. Таким чином, на підставі цього документу буде будуватися стратегія розвитку європейського транспорту до 2050 року. Відповідно до цього документу було поставлено дві задачі: з одного боку, фактично побудувати транспортний ринок, а з іншого – фактично підвищити рівень мобільності, при одночасному зниженні рівню екологічного забруднення. Заради цієї мети Євро комісія планує суттєві перетворення у транспортній системі [3].

Що стосується міського транспорту, то у зазначеній Білій книзі також визначені головні засади його розвитку. Зокрема, йдеться про те, що у пасажирських перевезеннях на середні відстані головну роль має відігравати залізничний транспорт. Транспортна політика також повинна утворювати основу для дій місцевих органів влади стосовно формування інтегрованих систем громадського транспорту в конурбаціях (на міських територіях, що розвиваються дуже швидко). Підтримання ключової ролі залізниці у пасажирському транспорті є особливо важливим у конурбаціях та навколо них. Також центри міст планується повністю позбавити від автомобілів із бензиновими та дизельними двигунами. Перевага надається електричним та гібридним. Зазначені заходи, на думку авторів мають скоротити обсяг шкідливого забруднення атмосфери на 60% порівняно із початком століття.

Таким чином, європейський досвід стратегічного планування у сфері міського транспорту наглядно демонструє ефективні шляхи поєднання у галузі міського транспорту. Тому, серед напрямків євро інтеграції України, важливим напрямком є гармонізація перспектив розвитку національної транспортної системи з європейською, що має бути закріплено у відповідній державній політиці.

Література

1. Амоша О.І. Європейський досвід забезпечення ефективного функціонування підприємств міського пасажирського транспорту / О.І. Амоша, О.С. Філіпова // Економіка будівництва і міського господарства. – 2010. – № 4. – т.6. – С. 179-189.

2. Лудченко Я. О. Методологічні засади формування міської транспортної політики / Я.О.Лудченко, І. М. Третьяков // Управління проектами, системний аналіз і логістика. – 2011. – Вип. 8. – С. 377-383.
3. White Book Transport. Roadmap to A Single European Transport Area – Towards A Competitive And Resource Efficient Transport Syst. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.transport-ukraine.eu/node/56>

ПРИНЦИПИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКРУТСТВА

*Глибокий В.О., кандидат юридичних наук,
професор кафедри господарського права і процесу,
Юридичний інститут
Національного авіаційного університету*

Будь-яка галузь (підгалузь) права ґрунтується на певних принципах, за допомогою яких створюються норми, інститути, підгалузі та галузі права.

Термін «принцип» у перекладі з латинської мови означає «основа, база, засади». Принципи визначають основні засади права, керівні положення, засадничі правові ідеї, які забезпечують винесення законних та обґрунтованих рішень.

У національному законодавстві принципи виражають у загальній формі об'єктивно зумовлену вимогу до учасників суспільних відносин діяти певним чином задля досягнення цілей правового регулювання.

Під принципами правового регулювання банкрутства слід розуміти закріплені в законодавстві загальні керівні положення, що відображають найважливіші якісні особливості провадження у справі про банкрутство, визначають сутність і призначення всіх судових процедур та правил розгляду спорів.

У науковій літературі існують різні погляди стосовно назви, кількості, класифікації та змісту принципів банкрутства [2, с. 214–215; 3, с. 15–19].

Б.М. Поляков виділяє такі принципи: пріоритет Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» перед іншими нормативними актами; загальність; збереження господарюючого суб'єкта за можливості відновлення його платоспроможності; ліквідація майна боржника за неможливості збереження підприємства з метою справедливого і організованого погашення вимог кредиторів; державне регулювання відносин неспроможності [3, с. 15].

В.В. Джузь визначення деяких принципів вважає не досить вдалим і пропонує такі принципи: конкурс кредиторів; процедурний порядок задоволення вимог кредиторів; принцип узгодженості нормативних приписів із суміжними інститутами матеріального та процесуального права [2, с. 215–219].

А.В. Череп зазначає, що принципи мають відображати не лише внутрішню структуру відносин неспроможності, а й процес їх використання. На її погляд, такими принципами є: пріоритет Закону перед іншими нормативними актами; збереження господарюючого суб'єкта при нагоді відновити його платоспроможність; ліквідація майна боржника при неможливості збереження підприємства з метою справедливого і організованого погашення вимог кредиторів; державне регулювання відносин неспроможності, які чіткіше характеризують сутність відносин неспроможності і виконують роль каркаса, на якому тримаються всі норми Закону [4, с. 97].

Не заперечуючи погляди зазначених авторів щодо принципів неспроможності, на нашу думку, до основних засад відносин неплатоспроможності та банкрутства належать такі: законності, об'єктивної істини, виключення всеохоплюючої компетенції господарського суду, гласності, збереження господарюючого суб'єкта, справедливості у конкурсному процесі, конкурсного оскарження, ліквідації господарюючого суб'єкта.

Наприклад, принцип законності є основним, притаманним всій системі українського права, що встановлює панування права в державі. Це такий режим державного та суспільного життя, за якого забезпечується повне й неухильне дотримання і виконання законів учасниками відносин неплатоспроможності. Він має на меті забезпечення та захист законних прав як боржника, так і кредиторів. Ідея паритету прав, обов'язків та можливостей боржника і кредиторів забезпечує недискримінаційний характер Закону «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» № 4212–VI від 22.12.2011 р. (далі – Закон), а саме, з моменту порушення провадження у справі про банкрутство і до ухвалення господарським судом постанови про відкриття ліквідаційної процедури учасники самостійно здійснюють заходи щодо відновлення платоспроможності боржника або приймають рішення і клопочуть перед судом про визнання його банкрутом [1].

Законність у процедурах банкрутства означає повну відповідність усіх судових рішень і процесуальних дій учасників, які здійснюються при вирішенні справи, нормам матеріального і процесуального права. Цей принцип містить вимогу до суду і учасників правильно застосовувати норми Закону, а у разі неврегульованості та особливостей керуватися іншими законодавчими актами (ст. 2 Закону).

Принцип об'єктивної істини тісно пов'язаний із законністю. Це означає, що всі учасники процедур неплатоспроможності та банкрутства мають діяти відповідно до Закону. На підставі ч. 3 ст. 10 Закону господарський суд порушує справу про банкрутство, якщо безспірні вимоги кредиторів до боржника сукупно становлять не менше трьохсот мінімальних розмірів заробітної плати, які не задоволені боржником протягом трьох місяців після встановленого для їх погашення строку, якщо інше не передбачено Законом.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

МАТЕРІАЛИ
*МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ*

**«Юридична наука в ХХІ столітті: перспективні
та пріоритетні напрями досліджень»**

(30-31 травня 2014 року)

Запоріжжя 2014

УДК 34(063)
ББК 67я43
Ю 70

Редакційна колегія:

- Бевзенко В.М. – доктор юридичних наук, професор
Берляч А.І. – доктор юридичних наук, професор
Віхляєв М.Ю. – доктор юридичних наук
Діхтієвський П.В. – доктор юридичних наук, професор
Додін Є.В. – доктор юридичних наук, професор
Каложний Р.А. – доктор юридичних наук, професор
Коломoeць Т.О. – доктор юридичних наук, професор
Колпачков В.К. – доктор юридичних наук, професор
Кузьменко О.В. – доктор юридичних наук, професор
Курило В.І. – доктор юридичних наук, професор
Лютіков П.С. – доктор юридичних наук
Мацелик Т.О. – кандидат юридичних наук, доцент
Мельник Р.С. – доктор юридичних наук, старший науковий співробітник
Миколенко О.І. – доктор юридичних наук, професор
Приймаченко Д.В. – доктор юридичних наук, професор
Школик А.М. – кандидат юридичних наук, доцент

Юридична наука в ХХІ столітті: перспективні та пріоритетні напрями досліджень: тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 30-31 травня 2014 року / За заг. ред. Т.О. Коломoeць. – Запоріжжя: ЗНУ, 2014. – 240 с.

ISBN 978-617-7178-10-0

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Юридична наука в ХХІ столітті: перспективні та пріоритетні напрями досліджень», яка відбулася на базі юридичного факультету Запорізького національного університету 30-31 травня 2014 року.

УДК 34(063)
ББК 67я43

ISBN 978-617-7178-10-0

© Запорізький національний університет, 2014

ЗМІСТ

**СЕКЦІЯ 1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА;
ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ**

Відновлення територіальних органів влади в ході державотворчого процесу за доби Української Центральної Ради (1917-1918 рр.) Берляч А.І.	9
Двадцять років злочинів катинців в історичному контексті Козуб М.М.	12
Політичні партії західної України в 1917-1919 рр.: історико-правовий аналіз питання Ситтарішвілі А.І.	15
Детальніше значення «Нотаріального Положення» 1925 року в діяльності українського нотаріату Доманська М.С.	19
Міждержавний опыт розвитку портового дела на міжнародній всемирній виставці в С.-Луї 1904 г. Дуревич В.В.	21
Розвиток порівняльної історії права в Україні на початку ХХІ ст. Кушнір С.В.	25
Історична дилематика як наука Роскош А.В.	29
Дія нормативно-правових актів України з обмежувальним грифом за колом осіб Середа І.В.	31

СЕКЦІЯ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

Важливі принципи додержання міжнародних стандартів під час здійснення законотворчої діяльності в Україні Сухомлин Ю.А.	35
Проблема дострокового припинення повноважень Президента України Романенко А.А.	38

**СЕКЦІЯ 3. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС;
СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО**

Концепція «продосер» у понятійному апараті цивільного законодавства Аксентівна А.В.	42
---	----

Цивільно-правовий аспект реалізації прав на стільниковий зв'язок у громадських місцях Гарячук О.О.	45
Цивільна процесуальна правоздатність: деякі проблеми правової конструкції цивільних процесуальних норм Єрмоленко М.В., Мельник М.Б.	48
Розпорядження житлом його власником, проблеми обмежень Зайцев А.Ю.	51
Самозахист прав та законних інтересів суб'єктів правовідносин іпотеки об'єктів незавершеного будівництва Кирилюк Д.В.	54
Заходи процесуальної відповідальності Козак І.В.	57
Інтелектуальна власність в Україні: окремі аспекти Лисенко О.О.	60
Відповідальність поручителя за невиконання (неналежне виконання) зобов'язань за договором поруки Остапенко В.І.	62
Сравнительно-правовий аналіз зашпательного отката и зашпательного возложения Котарева О.В., Расторгуев А.В.	65
Еволюція визначення «морського перевізника» у вітчизняному праві Рябікін Д.А.	69
Зупинення виконання судового рішення у цивільній справі Сергієнко Н.А.	73
Щодо поняття послуги у цивільному праві Соколюк А.О.	75
Цивільно-правова характеристика договору на виготовлення протезних виробів Тараненко А.О.	78
Понятійний апарат у приватному праві Шипица Р.Б.	82

СЕКЦІЯ 4. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО

Щодо правового режиму перестраховання в господарсько-правовій доктрині Віннічук Р.І.	87
--	----

Методологічні підходи до визначення державної політики у галузі міського транспорту Волініс В.В.	91
Принципи правового регулювання банкрутства Голубовській В.О.	94
Місце публічних зобов'язань в системі господарських зобов'язань за ГК України Давиденко О.О.	97
Поняття наукового парку як юридичної особи та його інноваційна природа Миситас А.К.	100
Гіричне підприємство як суб'єкт господарсько-правової відповідальності за правопорушення у галузі вугільної промисловості Мудрак А.Г.	103
Асоційоване членство у сільськогосподарських кооперативах: проблемні питання Ольшеський І.П.	106
Підвідомчість спорів про державні закупівлі на прикладі категорій справ про державні закупівлі медичних виробів Остап'юк М.В.	109
Перспектива використання наради в ході підготовки справи до судового розгляду в господарському процесі України Таликін Є.А.	112
Тенденції правового регулювання фондового ринку України з огляду на євроінтеграційні процеси Трубенкова О.І.	114
До питання визначення правової природи господарського договору Шпак М.В.	118

СЕКЦІЯ 5. ТРУДОВЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Мінімальна заробітна плата: національне та зарубіжне законодавство Вегера В.М.	121
--	-----

СЕКЦІЯ 6. ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО; АГРАРНЕ ПРАВО; ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО; ПРИРОДОРЕСУРСНЕ ПРАВО

Поняття правової охорони навколишнього природного середовища в ядерній енергетиці Литовка К.О.	124
--	-----